

قدرت فیلم

■ هاوارد سوپر
■ مترجم: خشایار
■ قشقایی
■ ناشر: بیدگل

هاوارد سوپر از برجسته‌ترین اساتید سینما در آمریکا است که با کتاب «قدرت فیلم» درک دیگری از سینما به ما می‌دهد؛ به بیانی دیگر، آنچه را که زمانی ارسطو برای درام انجام داد، اکنون هاوارد سوپر برای فیلم انجام داده. سوپر در این کتاب به ما می‌گوید چرا فیلم بیش از یک قرن هنر مسلط است و اینکه چرا همچنان از این قدرت در زندگی ما برخوردار است. «قدرت سینما» کتابی عمیق و کوتاه که خواندن آن به شکل معجزه‌آسایی سرگرم‌کننده است.

نوشتن زن در دل سینما

■ نویسنده:
■ جانت مک کیب
■ مترجم:
■ طلیعه حسینی
■ ناشر: بان

کتاب «مطالعات فمینیستی فیلم» (نوشتن زن در دل سینما) به طرح آن دسته از تحولات نظریه فمینیستی فیلم و نظریه پردازی سینما می‌پردازد که با تحقیقات فمینیستی از اوایل دهه ۱۹۷۰ تاکنون مطرح شده است. هر چند نظریه فمینیستی فیلم از دل خود مطالعات سینمایی پدید آمده، در عین حال وام‌دار رشته‌هایی فراتر از مرزهای آن بوده است.

آزو و بوطیقای سینما

■ نویسنده: دیوید
■ بوردول
■ مترجم: روبرت
■ صافاریان
■ ناشر: مرکز

این کتاب فقط کتابی درباره یاسوجیرو آزوی کارگردان افسانه‌ای ژاپن و خالق فیلم‌هایی چون داستان توکیو است و داستان علف‌های شناور نیست؛ کتابی به قلم دیوید بوردول درباره بوطیقای سینما هم هست. آزو و بوطیقای سینما از کتاب‌های نظری بوردول است. در این کتاب بوردول هم به یکی از فیلمسازان محبوب خود می‌پردازد و هم نظریه بوطیقای سینمای خود را در کاربست علمی می‌آزماید.

این ۹ نفر

کتاب گپ و گفت با کاردرست‌ها

گفت‌وگو با مارلون براندو، رابرت دنیرو، آل پاچینو و بازیگران سینماست

بانور حیم صالحی
منتقد

مارلون براندو، رابرت دنیرو، آل پاچینو، پل نیومن، رابرت ردفورد، ریچارد برتون، جک لمون، جک نیکلسون، داستین هافمن، تا از بزرگ‌ترین بازیگران تاریخ سینمای جهان هستند که نام‌شان روی جلد هر کتابی می‌تواند هر علاقه‌مند و سینمادوستی را به سمت آن بکشاند. هرکدام این بازیگران، برای هر خواننده / بیننده در هر گوشه از جهان یادآور یک یا چند فیلم از بهترین فیلم‌های تاریخ سینما است: در بارانداز، پدرخوانده، صورت‌زخمی، بیلباردباز، چه کسی از یورجینیا ولف می‌ترسد، آپارتمان، درخشش و مرد بارانی.

«گپ و گفت با کاردرست‌ها»؛ کتابی است که به نظر می‌رسد اولین جلد از سری کتاب‌های گفت‌وگو محور با سینماگران موفق و کارکشته این صنعت باشد و باید گفت که این کتاب شروعی قدرتمند به شمار می‌آید و می‌تواند تصویر دیگری از این بازیگران به خواننده / بیننده بدهد.

حرفه آنها فقط بازیگری نیست، تنها حضور بر صحنه تئاتر و پرده سینما نه خودشان را راضی می‌کند و نه طرفداران‌شان را؛ این مردان پیشرو در حقیقت تبدیل به شخصیت‌هایی مهم و اثرگذار در صنعت سینما، جهان مد، اجتماع و سیاست شده‌اند که چه هنوز در این جهان خاکی زندگی کنند و چه نه، آثار و اثری که از خود به جا گذاشته‌اند تا مدت‌های مدید ماندگار خواهد ماند: ریچارد برتون، جک لمون، جک نیکلسون، داستین هافمن، مارلون براندو، آل پاچینو، پل نیومن، رابرت دنیرو و رابرت ردفورد همه این نه نفر هستند.

هنگامه ناهید مترجم کتاب در این مجموعه خواندنی، مصاحبه‌هایی از این ۹ بازیگر کاردرست را با دقت انتخاب کرده که جدا از جذابیت شناخت و آشنایی هر چه بیشتر با زندگی خصوصی و اجتماعی و حرفه‌ای آنها، یک توالی خاص را دنبال می‌کند؛ به‌طور مثال می‌توان این توالی را به بخش‌هایی از مصاحبه مارلون براندو، آل پاچینو و رابرت

دنیرو تعمیم داد. سه بازیگری که در فیلم «پدرخوانده» بازی کرده‌اند و هر کدام در مورد خود فیلم، نقش‌شان و چالش‌هایی که با آن مواجهه بوده‌اند و دو بازیگر دیگر حرف می‌زنند و بازی و عکس‌العمل آنها را برابمان تشریح می‌کنند. از این جهت، توالی رعایت‌شده در کتاب «گپ و گفت با کاردرست‌ها» جالب توجه است.

جدا از این، همان‌طور که در بالا اشاره شد، جذابیت اصلی کتاب برمی‌گردد به شخص بازیگران، دیدگاه‌شان به زندگی و پیرامون‌شان و البته حرفه‌شان که این مورد آخر می‌تواند یک مسترکلاس بسیار خوب و بی‌ادعا و کم‌هزینه، برای مشتاقان بازیگری یا دانشجویان و فعالان و... این رشته هنری باشد، و البته برای هر خواننده علاقه‌مند به سینما.

و حالا شاید به جا باشد که اندکی با هر کدام از این مردان کاردرست آشنا شویم: **ریچارد برتون**: «من با لهجه غلیظ ولزی حرف می‌زدم و کسی حتی یک کلمه از حرف‌هام رو نمی‌فهمید. برای همین مجبور بودم یاد بگیرم که با لهجه معیار صحبت کنم؛ لهجه من کاملاً انگلیسی نیست؛ ولی خُب آمریکایی هم نیست و فکر نمی‌کنم دیگه ولزی هم باشه.»

ریچارد برتون عمر طولانی نکرد و زمانی هم که به شهرت جهانی رسید، به علت درگیری عاطفی‌اش با الیزابت تیلور، اکثر مصاحبه‌های او حول این رابطه خارج از ازدواج می‌گشت و کمتر مصاحبه جدی و به دور از حاشیه‌ای از او وجود دارد که قابل تأمل و بررسی - به‌خصوص از حیث هنری - باشد؛ اما خوشبختانه مصاحبه‌ای که کتاب «گپ و گفت با کاردرست‌ها» با آن آغاز می‌شود، جدا از رابطه بین برتون و تیلور به مسائلی متنوع و بسیاری چون نحوه ورود او به عرصه هنر، علاقه‌اش به تئاتر فاخر و شخص شکسپیر، کنترل خوبش در بازیگری و کنترل غرور زیادش، نظارش در مورد مکتب استیناسلاوسکی و دیدش به دنیا و آینده آن می‌پردازد؛ مصاحبه‌ای که می‌توان ادعا کرد نظیر آن با برتون وجود ندارد.

جک لمون: «اگه وایلدر بخواد از روی دفترچه تلفن هم فیلم بسازه و برای من نقشی رو در نظر گرفته باشه،

قبولش می‌کنم.»

در کارنامه درخشان جک لمون، فیلم‌هایی که او با وایلدر کار کرده چون الماسانی درشت و خوش‌تراش و بی‌نظیر می‌درخشند؛ علتش هم واضح است: ذکاوت وایلدر و شیرینی و شیطنت و شوق ذاتی لمون - و البته زوج فوق‌العاده‌اش، شرلی مک‌لین - که قادر است از دل هر اتفاقی، حتی جدی‌ترین‌ها، نکاتی نغز بیرون بکشد و البته مشاهدات و تجربیات بازیگری‌اش را هم به همین روش و بسیار ساده و بی‌تکلف در اختیار علاقه‌مندان بگذارد.

جک نیکلسون: «من بخشی از یک نسل [نسل بیت] بودم که با موسیقی جاز خوب و درست‌وحسابی و جک کرواک رشد کرده بود، و ما با شلوار کبریتی و پیرهن یقه‌اسکی می‌گشتیم و در مورد کامو و سارتر و اگزیستانسیالیسم حرف می‌زدیم و اینکه به دل جاده زدن چه‌طوریه.»

شخصیت واقعی نیکلسون، به اندازه بیشتر نقش‌هایی که ایفا کرده عجیب‌وغریب است. او فردی است که به قول خودش با نسل بیت بزرگ شده و سعی کرده در هر وادی که قدم می‌گذارد، تا آخرش را برود و پا پس نکشد. شاید دلیل رشد متوقف‌ناشدنی او که یکی از موفق‌ترین و پراوازه‌ترین بازیگران جهان است نیز جدا از استعداد کم‌نظیرش، همین پافشاری و اصرار او بر تجربه کردن هر چیزی - چه سالم و چه گاهی ناسالم! - باشد.

داستین هافمن: «فکر نمی‌کنم کاری که نیکلسون کرد تعجب‌آور بوده باشه. چیزی که باعث تعجب بود این بود که اون گیر افتاد و تعجب‌آورتر اینه که مردم دو دوره بهش رأی دادن.»

خوشبختانه مصاحبه داستین هافمن در کتاب «گپ و گفت با کاردرست‌ها» یکی از جذاب‌ترین‌ها است. هافمن بازیگر بسیار قدرتمند و محبوبی است که مطلب فارسی در مورد او خیلی کم پیدا می‌شود و اگر هم بشود هیچ‌کدام به پرویمیانی این مصاحبه‌اش نخواهد بود. او شهروندی سرزنده، دوستی قابل اطمینان، مشاهده‌گری باهوش، هنرمندی مسلط، همسری عاشق‌پیشه و پدری دلسوز و منطقی است که هم بر